

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 26. 9. 1958, sp. zn. 2 Tz 89/58

Číslo: 3/1959

Právní věta:

Smerodajná pre otázku, či pre istý trestný čin bolo podľa § 178 tr. por. vznesené obvinenie, je skutočnosť, či uznesenie o vznesení obvinenia (§ 179 tr. por.) v hoci ktorej časti uvádza okolnosti, za ktorých bol čin spáchaný, pričom však je nerozhodné, v ktorej časti tohto uznesenia sú tieto údaje uvedené.

Skutočnosť, že nebolo vznesené obvinenie podľa § 178 tr. por. ako aj porušenie ďalších ustanovení o priebehu vyšetrovania uvedených v druhom oddiele deviatej hlavy tr. por. (§§ 176 až 188), neoprávňuje odvolací súd, aby zrušujúc rozsudok súdu prvej stolice vrátil vec podľa § 275 ods. 2 tr. por. prokurátorovi na došetrenie, ak takéto porušenia nemali vplyv na náležité objasnenie veci.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 26.09.1958

Spisová značka: 2 Tz 89/58

Číslo rozhodnutí: 3

Číslo sešitu: 1

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Obžaloba, Předběžné projednání obžaloby, Prokurátor, Trestní stíhání, Vznesení obvinění

Předpisy:

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Obžalobou okresného prokurátora v Bardejove bol obžalovaný syn stredného roľníka a sám lesný zamestnanec stíhaný pre trestný čin útokov proti skupinám obyvateľov podľa § 117 tr. zák. a pre trestný čin poburovania proti republike podľa § 81 ods. 1 písm. a) tr. zák. Trestný čin útokov proti skupinám obyvateľov videla obžaloba v tom, že obžalovaný pri cestovaní autobusom útočil v podnapilom stave na pracovníka KNV preto, že je členom KSS a teda stúpencom ľudovodemokratického poriadku a z tohto dôvodu sa ho aj pokúšal biť; trestný čin poburovania proti republike videla obžaloba v ďalšom konaní obžalovaného, ktorý toho istého dňa v hostinci v súvislosti s výstupom, ktorý mal pred tým v autobuse, v prítomnosti viac ľudí povedal výroky nepriateľsky namierené proti ľudovodemokratickému štátnemu zriadeniu.

Ludový súd v Bardejove jednak uznesením na hlavnom pojednávaní podľa § 245 ods. 1 tr. por. so zreteľom na čl. III č. 1 rozhodnutia prezidenta republiky z 1. decembra 1957 o amnestii trestné stíhanie obžalovaného pre trestný čin útokov proti skupinám obyvateľov podľa § 117 tr. zák.,

spáchaný pred cit. amnestiálnym rozhodnutím, zastavil. Rozsudkom potom uznal obžalovaného vinným trestným činom poburovania proti republike podľa § 81 ods. 1 písm. a) tr. zák.

Krajský súd v Prešove na odvolanie obžalovaného zrušil rozsudok ľudového súdu a vec vrátil okresnému prokurátorovi na došetrenie. Krajský súd svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že v uznesení vyšetrovateľa o zahájení trestného stíhania obžalovaného bolo sice uvedené, že sa zahajuje trestné stíhanie obžalovaného pre trestné činy podľa §§ 117 a 81 ods. 1 písm. a) tr. zák., avšak vo výroku tohto uznesenia bol bližšie uvedený iba skutok zakladajúci trestný čin útokov proti skupinám obyvateľov (§ 117 tr. zák.), nie však tiež skutok zakladajúci trestný čin poburovania proti republike [§ 81 ods. 1 písm. a) tr. zák.], o ktorom se stala zmienka iba v dôvodoch uznesenia.

Najvyšší súd na sťažnosť pre porušenie zákona podanú generálnym prokurátorom zrušil uznesenia krajského súdu a tomuto súdu nariadil, aby vo veci znova konal a rozhodol.

Odôvodnenie:

Generálny prokurátor v sťažnosti pre porušenie zákona napáda uznesenia krajského súdu vytýkajúc porušenie zákona v ustanovení § 275 ods. 2 tr. por. preto, že krajský súd týmto uznesením vrátil vec na došetrenie prokurátorovi iba z toho dôvodu, že bola podaná obžaloba na obžalovaného okrem iného tiež pre trestný čin poburovania podľa § 81 ods. 1 tr. zák., hoci podľa tvrdenia napadnutého uznesenia nebolo proti tomuto obžalovanému tiež pre tento trestný čin podľa § 178 tr. por. vznesené obvinenie, čo však nie je podľa sťažnosti pre porušenie zákona dôvodom na vrátenie veci prokurátorovi na došetrenie.

Najvyšší súd preskúmal súdenú vec (§ 293 ods. 1 tr. por.) a zhladal, že napadnutým uznesením krajského súdu bol porušený zákon v smeroch uplatňovaných sťažnosťou pre porušenie zákona.

V napadnutom uznesení krajský súd výslovne uviedol, že v dôvodoch uznesenia vyšetrovateľa sa uvádza, „že obžalovaný v hostinci pred tajomníkom MNV (a v prítomnosti ďalších ľudí) sa vyjadril nepriateľsky o ľudovodemokratickom zriadení“.

Napriek tomu má krajský súd zato, že nebolo na obžalovaného vznesené obvinenie pre trestný čin posúdený obžalobou podľa § 81 ods. 1 písm. a) tr. zák. a keďže okresný prokurátor podal obžalobu na menovaného obžalovaného pre uvedený trestný čin, porušil podľa napadnutého uznesenia zákon v ustanoveniach §§ 180 a 190 tr. por.

Predovšetkým je treba uviesť, že názor krajského súdu, že postupom vyšetrovateľa v napadnutom uznesení opísaným nebolo na obžalovaného vznesené obvinenie pre trestný čin poburovania proti republike podľa § 81 ods. 1 písm. a) tr. zák., nie je správny.

Je síce pravda, že uznesenie vyšetrovateľa má dve časti, výrok a „Dôvody“ a že zmienka o výrokoch obžalovaného, ktoré hovoril v hostinci pred tajomníkom MNV a ktorými sa nepriateľsky vyjadroval o ľudovodemokratickom štátnom zriadení, je uvedená iba v časti uznesenia vyšetrovateľa nadpísanej „Dôvody“, pričom vo výroku je uvedené, že vyšetrovateľ stíha obvineného „z trestného činu podľa § 81 ods. 1 písm. a) a § 117 tr. zák.“

Podľa § 179 tr. por. uznesenie o vznesení obvinenia musí okrem údajov uvedených v § 147 písm. a) až c) a e) tr. por. obsahovať uvedenie miesta, času a iných okolností, za ktorých bol čin spáchaný, pokiaľ ich vyšetrovací orgán pozná a dôvody stíhania. Údaje uvedené v § 147 písm. d) tr. por., tj. odôvodnenie uznesenia ako samostatná časť uznesenia, ktorú treba odlišovať od rozhodovacieho výroku, v ustanovení § 179 tr. por. uvedené nie sú. „Dôvody stíhania“, o ktorých hovorí ustanovenie § 179 tr. por. nie sú teda tie isté ako odôvodnenie uznesenia v zmysle § 147 písm. d) tr. por. Že ustanovenie § 179 tr. por. neuvádza tiež údaje uvedené v § 147 písm. d) tr. por., plynie z povahy veci,

lebo uznesením podľa § 179 tr. por. trestné stíhanie určitého obvineného sa iba zahajuje. Preto nie je možné v ňom uvádzať napr. skutočnosti, ktoré boli vzaté za dokázané, dôkazy a ich hodnotenie, tj. údaje uvedené v § 147 písm. d) tr. por. Dôkazy totiž v prípravnom konaní, ktoré sa zahajuje vznesením obvinenia, sa iba vyhľadávajú a zhromažďujú a spravidla tu ešte ani nie sú v čase vznesenia obvinenia. Z toho plynie, že smerodajná pre posúdenie otázky, či pre istý trestný čin bolo vznesené obvinenie podľa § 178 tr. por., je skutočnosť, či uznesenie o vznesení obvinenia (§ 179 tr. por.) hoci v ktorej časti uvádza okolnosti, za ktorých bol čin spáchaný, pri čom je nerozhodné, v ktorej časti tohto uznesenie sú tieto údaje uvedené.

Napadnuté uznesenie krajského súdu samo pripúšťa, že údaje uvádzajúce dôvody stíhania obvineného pre trestný čin poburovania proti republike podľa § 81 ods. 1 písm. a) tr. zák. v uznesení vyšetrovateľa uvedené sú. Nemožno preto súhlasiť s názorom krajského súdu, že nebolo pre tento trestný čin proti obžalovanému vznesené obvinenie a že okresný prokurátor podal obžalobu v rozpore s ustanovením § 190 tr. por.

Než nielen to: Ani keby skutočne nebolo podľa § 178 tr. por. vznesené obvinenie na obžalovaného pre trestný čin podľa § 81 ods. 1 písm. a) tr. zák. a súd prvej stolice prijal obžalobu, stíhajúcu tohto obžalovaného pre uvedený trestný čin, nebol by to samo osebe dôvod, aby odvolací súd vrátil vec prokurátorovi na došetrenie, najmä nato, aby takéto pochybenie napravil prokurátor dodatočným vznesením obvinenia podľa § 178 tr. por. To plynie zo zrovnania ustanovenia § 275 ods. 1 písm. a), § 275 ods. 2 tr. por. a § 199 ods. 1 písm. d) tr. por. Podľa § 199 ods. 1 písm. d) tr. por. súd pri predbežnom prerokovaní obžaloby vráti vec prokurátorovi na došetrenie nielen, ak je to potrebné na náležité objasnenie veci, ale aj ak je to potrebné na odstránenie väd prípravného konania. Skutočnosť, že nebolo vznesené obvinenie podľa § 178 tr. por. ako aj porušenie ďalších ustanovení o priebehu vyšetrovania uvedených v druhom oddiele deviatej hlavy tr. por. (§ 176 až 188 tr. por.) sú chyby prípravného konania. Nejde tu samo osebe o chyby v náležitom objasnení veci, aj keď také chyby môžu poprípade mať za následok nedostatočné objasnenie veci. Naproti tomu ustanovenie § 275 ods. 2 tr. por. oprávňuje odvolací súd, aby pri zrušení rozsudku súdu prvej stolice vrátil vec prokurátorovi na došetrenie, ak to považuje za potrebné pre náležité objasnenie veci. O tom, že by tak odvolací súd mohol robiť aj na odstránenie väd prípravného konania, v tomto ani v inom ustanovení trestného poriadku nič uvedené nie je. Pre vady konania rozsudku predchádzajúceho môže odvolací súd zrušujúc rozsudok súdu prvej stolice vrátiť vec na nové prejednanie iba súdu prvej stolice [§ 275 ods. 1 písm. a) tr. por.], pričom toto ustanovenie uvádza, že tak môže odvolací súd konať najmä vtedy, ak vady konania rozsudku súdu prvej stolice mali za následok nedostatočné objasnenie veci alebo porušenie práva obhajoby. Ustanovenie § 275 ods. 2 tr. por. teda nepripúšťa vrátenie veci prokurátorovi odvolacím súdom pre púhe porušenie predpisov o priebehu vyšetrovania, ak to nemalo vplyv na náležité objasnenie veci, pretože pripustením takého vrátenia veci prokurátorovi by bola porušená dôležitá zásada trestného konania čo najrýchlejšieho prejednania trestnej veci (§ 1 ods. 2 tr. por.) súvisiaca úzko s požiadavkou výchovného pôsobenia prejednávanej trestnej veci.

Pokiaľ ide o otázku, či vrátenie veci odvolacím súdom prokurátorovi by nebolo v súdenom prípade odôvodnené v záujme náležitého objasnenia veci a nielen – ako to odôvodnil krajský súd – na odstránenie vady prípravného konania, Najvyšší súd taký dôvod nezhládl. O skutku obžalovaného, dotyčne ktorého vyslovil krajský súd vrátenie veci prokurátorovi na ďalšie konanie, bol vypočutý celý rad svedkov a boli už vykonané všetky dôkazy prichádzajúce do úvahy. Ide teraz o to, aby odvolací súd na základe týchto dôkazov posúdil, či závery ľudového súdu v tomto smere uvedené sú správne a zhodnotením týchto dôkazov poprípade po ich zopakovaní posúdil uvedený skutok po stránke skutkovej a právnej.

Keďže krajský súd ako súd odvolací vrátil napadnutým uznesením vec prokurátorovi na došetrenie, hoci preto neboli dané zákonné podmienky, porušil zákon v ustanovení § 275 ods. 2 tr. por.